

Ο αμφισβητούμενος άγιος και η πολιτική εξουσία

/ [Ορθόδοξη πίστη](#)

Γράφει ο π. Βασίλειος Ι. Καλλιακμάνης

α) «Όλοι όσοι θέλουν να επηρεάσουν άλλους ανθρώπους, ασκούν πολιτική και είναι πολιτικοί. Πολιτική σημαίνει να προσπαθείς να οργανώσεις την πόλιν με ένα νέο τρόπο σκέψης. Οι άγιοι είναι πολιτικοί. Ποτέ δεν πίστεψα ότι μπορείς να

διαχωρίσεις την πίστη προς τους αγίους από τη διάνοηση». Αυτά έλεγε σε συνέντευξή του ο άγγλος βυζαντινολόγος Steven Runciman (1903- 2000) στις δημοσιογράφους Χρ. Αράπογλου και Λ. Θωμά για λογαριασμό της ET3, που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα του ραδιοφωνικού σταθμού Flash.gr.

β) Τα λεγόμενα του άγγλου βυζαντινολόγου μπορεί να ξαφνιάζουν, αλλά γεννούν το εύλογο ερώτημα: Αν κάποιος δεν είναι έτοιμος να διακονήσει το λαό με πνεύμα δικαιοσύνης και αυταπάρνησης, αλλά και να θυσιάσει αν χρειασθεί αξιώματα, πλούτη, δόξα, τιμές, καθώς και το ναρκισσισμό του για το κοινό καλό, μπορεί να ασκεί πολιτική; Διότι, οι άγιοι διαχρονικά ήταν έτοιμοι να ξεβουλευτούν, να κάψουν την «καλύβα» τους, να πάνε κόντρα στο ρεύμα, ακόμη και να μαρτυρήσουν για την πίστη τους. Και η εμμονή στην ορθόδοξη πίστη δεν αποσκοπούσε στο ατομικό συμφέρον, αλλά στη διασφάλιση της πνευματικής ελευθερίας και της εν Χριστώ σωτηρίας όλων των ανθρώπων.

γ) Τα παραπάνω γράφονται με αφορμή την εορτή των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, που η Εκκλησία τιμά στις 21 Μαΐου. Βέβαια, η αγιότητα του Μ. Κωνσταντίνου έχει αμφισβητηθεί έντονα κυρίως μετά τις εμπαιθείς απόψεις εναντίον του Βυζαντίου που διατύπωσε ο άγγλος ιστορικοφιλόσοφος Edward Gibbon (1737 - 1794). Ο Gibbon, για να πλήξει το Βυζάντιο, έπρεπε να «καθαιρέσει» τον πρώτο χριστιανό αυτοκράτορα. Ενώ όμως οι απόψεις του Gibbon έχουν αποδομηθεί από μεταγενέστερους ιστορικούς, με αποκορύφωση την περίπτωση του Runciman, στη χώρα μας η αμφισβήτηση του Μ. Κωνσταντίνου στηρίχθηκε κυρίως σε αυτές και ενισχύθηκε από άλλες ιδεολογικοπολιτικές αιτίες.

δ) Παρ' όλα αυτά, στην εκκλησιαστική συνείδηση ο Μ. Κωνσταντίνος αναγνωρίστηκε ως άγιος, ο λαός τον ευλαβείται, έκτισε προς τιμήν του περικαλλείς ναούς και βαπτίζει παιδιά με το όνομά του. Ενδεικτικά θα αναφερθούν κάποιες αποφάσεις του πριν καν βαπτισθεί, που δείχνουν την ευρύτητα, τη μεγαλοψυχία και την αρετή του ανδρός. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν έκανε λάθη. Αλλά ο τελικός απολογισμός κρίνεται θετικότατος.

ε) Καταρχήν η παύση των διωγμών και η αναγνώριση της ανεξιθρησκίας ήταν καθοριστικές, όχι μόνο για την πορεία του χριστιανισμού αλλά και για τον εξανθρωπισμό της ελληνορωμαϊκής κοινωνίας, η οποία βρισκόταν σε παρακμή. Η σύγκλιση της Α' Οικουμενικής Συνόδου και η συμβολή του Μ. Κωνσταντίνου στην ειρήνευση της Εκκλησίας, που σημαίνει και ειρήνευση του λαού, θεωρείται καταλυτική. Σημαντική ήταν η απόφασή του να απαγορευθεί η λατρεία του αυτοκράτορα και η τιμή του ως Θεού. Επίσης, οι μεταρρυθμίσεις στο φορολογικό σύστημα και η προστασία των αδυνάτων, ο έλεγχος και η επιτίμηση των πλεονεκτών καθώς και η αναζήτηση του μέτρου σε θέματα διοίκησης, αναχαίτισαν την παρακμή και έδωσαν ώθηση στην ανάπτυξη και την πρόοδο.

στ) Ακόμη, ο Μ. Κωνσταντίνος προνοούσε στους πολέμους όχι μόνο για τους

στρατιώτες του, αλλά και για τους αιχμαλώτους βαρβάρους, ανατρέποντας την κυριαρχούσα τότε αντίληψη. Διέτασε τους στρατιώτες, όταν κερδίζουν μια μάχη, να σέβονται τη ζωή των αιχμαλώτων, διότι και αυτοί ως άνθρωποι είναι «ομογενούς φύσεως». Χαλιναγωγούσε το θυμό και τους δελέαζε με χρήματα, ώστε να μη φονεύουν τους αδύναμους αιχμαλώτους. Με τη σύνεση του Κωνσταντίνου «μύριοι εκ των βαρβάρων εσώζοντο», σημειώνει ο Ευσέβιος.

ζ) Ο Ιερός Χρυσόστομος γράφει: «Ένας άνθρωπος μπορεί να αλλάξει έναν ολόκληρο δήμο». Και πράγματι η ζωή των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης άλλαξαν τη ροή της ιστορίας. Έθεσαν τα θεμέλια μιας ανθρωπινότερης πολιτείας, θέτοντας στο επίκεντρο το Ευαγγέλιο της αγάπης και της δικαιοσύνης. Στο Βυζάντιο μπορεί να μην αναπτύχθηκε σαφής πολιτική θεωρία, αλλά θεωρήθηκε ασεβής η αντίληψη των ρωμαϊκών αποθεώσεων του αυτοκράτορα και διαμορφώθηκε η άποψη ότι κάθε αξίωμα αποβλέπει στη διακονία των πολιτών. Η αντίληψη ότι η εξουσία προέρχεται από το Θεό, παρέπεμπε ταυτόχρονα και στον τρόπο άσκησης της. Υπενθύμιζε δηλαδή τη σταυρική θυσία του Παμβασιλέως Χριστού, τον οποίο χρειάζεται να μιμηθεί ο κοσμικός άρχοντας, προκειμένου να σώσει το λαό του.

Πηγή: makthes.gr